

تعریف حسابرسی داخلی

تعریف حسابرسی داخلی، هدف اساسی، ماهیت و دامنه حسابرسی داخلی را بیان می کند. حسابرسی داخلی یک فعالیت مستقل و واقع بینانه اطمینان بخشی و مشاوره ای است که برای ارزش افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. حسابرسی داخلی با فراهم ساختن رویکردی سیستماتیک و روش مند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل ، سازمان را در دستیابی به هدف هایش یاری می کند.

Definition of Internal Auditing

The Definition of Internal Auditing states the fundamental purpose, nature, and scope of internal auditing.

Internal auditing is an independent, objective assurance and consulting activity designed to add value and improve an organization's operations. It helps an organization accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of risk management, control, and governance processes

حسابرسی داخلی

➤ برای بهبود عملیات سازمان توسط واحد تجاری استخدام می شوند.

➤ به طور معمول از یک رویکرد مبتنی بر ریسک در مشورت با کمیته حسابرسی برای تعیین کاری که باید تکمیل شود، استفاده می کنند.

➤ شامل: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی توسعه سیستم ها، حسابرسی تقلب، همکاری با حسابرس مستقل (حسابرس خارجی)، و مشاوره مدیریت

حسابرسی داخلی ریسک ها را مورد ارزیابی قرار می دهد تا :

- از وقوع رویدادهای ناخوشایند جلوگیری کند.
- کمک به کسب اطمینان از وقوع رویدادهای خوشایند نماید.
- مدیریت درک بهتری از موارد زیر به دست آورد:
 - اینکه ریسک های واحد تجاری در چه حوزه هایی است؟
 - اینکه ریسک ها تحت کنترل اند یا خیر؟
 - اینکه آیا پذیرش ریسک ها ارزش دارد یا خیر؟

یافتن موارد ریسک به تنهایی کافی نیست

• حسابرسیان داخلی نحوه مدیریت ریسک در واحد تجاری را مورد ارزیابی قرار می دهند.

- آیا کنترل ها سر جای خود قرار دارند؟

- آیا کنترل ها به نحو موثر عمل می کنند؟

- آیا کنترل های بیشتری مورد نیاز است؟

- آیا کنترل های اضافی و غیر ضروری وجود دارند؟

- آیا کنترل ها از نظر اقتصادی و ملاحظات منافع و هزینه به صرفه هستند؟

5 وظیفه اصلی حسابرسی داخلی :

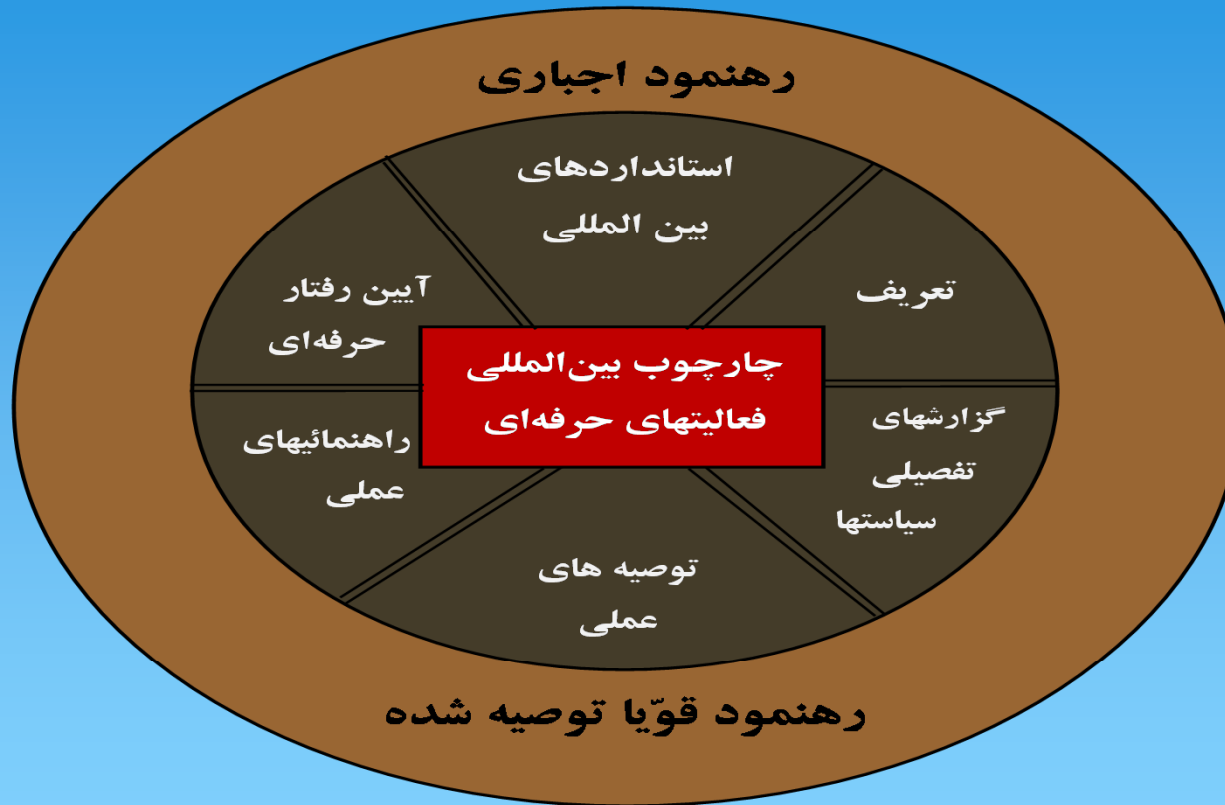
- تعیین اینکه آیا کنترل ها مناسب اند یا خیر.
- ارائه پیشنهاد برای افزایش کارایی و اثربخشی و کاهش هزینه های عملیات.
- اینکه آیا روشها و سیاست های مدیریت رعایت می شود یا خیر.
- اینکه آیا قوانین ومقررات رعایت می شوند یا خیر.
- تشخیص زمینه های بروز تقلب یا دستکاری سوابق و کشف آنها.

منشور حسابرسی داخلی

هدف، اختیار و مسئولیت واحد حسابرسی داخلی باید مطابق با تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها در منشور حسابرسی داخلی تعیین شود. مدیر واحد حسابرسی داخلی باید به‌طور ادواری منشور حسابرسی داخلی را بازنگری کند و آن را برای تصویب به مدیران ارشد و هیئت مدیره ارائه نماید.

شکل (۲-۱)

چارچوب بین‌المللی فعالیتهای حرفه‌ای (IPPF)

استانداردهای بین‌المللی
اجرای حرفه‌ای
حسابرسی داخلی (استانداردها)

**INTERNATIONAL STANDARDS FOR THE
PROFESSIONAL PRACTICE OF
INTERNAL AUDITING (STANDARDS)**

اهداف استانداردها

- (1) تشریح اصول اساسی که نحوه اجرای حسابرسی داخلی را بیان می کنند.
- (2) ایجاد چارچوبی برای انجام و ترویج طیف گسترده‌ای از حسابرسی داخلی ارزش افزا.
- (3) تعیین مبنایی برای ارزیابی عملکرد حسابرسی داخلی.
- (4) ارتقای فرایندها و عملکردهای سازمانی.

استانداردهای بین‌المللی **الزاماتی اجباری و اصول محور** می‌باشند که از موارد زیر تشکیل می‌شوند:

- **بیانیه‌های (Statements) الزامات اساسی** که مربوط به انجام حسابرسی داخلی به صورت حرفه‌ای و ارزیابی اثربخشی عملکرد آن است و در عرصه بین‌المللی توسط همه واحدهای حسابرسی- داخلی و هر یک از حسابرسان داخلی قابل اجرا است؛ و
- **تفسیرها (Interpretations)**، که اصطلاحات و مفاهیم بکار رفته در بیانیه‌ها را روشن می‌کنند.

ساختار استانداردها

ساختار استانداردها به دو بخش، استانداردهای "ویژگی های شخصی" و استانداردهای "اجرای عملیات" تقسیم می شود. استانداردهای ویژگی های شخصی به بیان ویژگی های واحدهای حسابرسی داخلی و مجریان حسابرسی داخلی می پردازند. استانداردهای اجرای عملیات، ماهیت حسابرسی داخلی را توصیف می کنند و معیارهایی کیفی را ارائه می نمایند که ارزیابی خدمات حسابرس داخلی، بر مبنای آنها انجام می شود. استانداردهای ویژگی های شخصی و اجرای عملیات برای بکارگیری در همه خدمات حسابرسی داخلی طراحی شده اند.

افزون بر این، استانداردهای پیاده سازی نیز به منظور بیان چگونگی بکارگیری استانداردهای ویژگی های شخصی و استانداردهای اجرای عملیات، از طریق معرفی الزامات کاربردی در فعالیتهای اطمینان بخشی (الف) یا مشاوره ای (م)، ارائه شده اند.

فعالیت‌های حسابرسی داخلی

خدمات اطمینان بخشی متضمن ارزیابی واقع‌بینانه حسابرس داخلی از شواهد برای ارائه اظهار نظر یا نتیجه‌گیریهای مستقل در خصوص واحد تجاری، عملیات، وظایف، فرایند، سیستم یا دیگر موضوعات می‌باشند. ماهیت و دامنه خدمات اطمینان بخشی توسط حسابرس داخلی تعیین می‌گردد. عموماً سه طرف در خدمات اطمینان بخشی مشارکت دارند: (1) فرد یا گروهی که به طور مستقیم با واحد تجاری، عملیات، فرایند، یا دیگر موضوعات مدنظر درگیر هستند، یعنی مسئول فرایند، (2) فرد یا گروهی که عمل ارزیابی را انجام می‌دهند، یعنی حسابرس داخلی، و (3) فرد یا گروهی که از ارزیابی انجام شده بهره می‌برند، یعنی استفاده‌کننده.

خدمات مشاوره‌ای، جنبه توصیه‌ای دارند و عموماً بنا به درخواست متقاضی انجام می‌شوند. ماهیت و دامنه خدمات مشاوره‌ای، طبق توافق با متقاضی تعیین می‌گردد. عموماً دو گروه در خدمات مشاوره‌ای مشارکت دارند: (1) فرد یا گروه مشاوره دهنده، یعنی حسابرس داخلی و (2) فرد یا گروه درخواست کننده و گیرنده مشاوره، یعنی متقاضی. هنگام انجام خدمات مشاوره‌ای حسابرس داخلی، واقع‌بینی خود را حفظ می‌کند و مسئولیت‌های مدیران اجرایی را برای خود قائل نمی‌شود.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی

استانداردهای ویژگی‌های شخصی

1000: هدف، اعتبار و مسئولیت

هدف، اختیار و مسئولیت واحد حسابرسی داخلی باید در انطباق با تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها، در منشور حسابرسی داخلی تعیین شود. مدیر واحد حسابرسی داخلی باید به‌طور ادواری منشور حسابرسی داخلی را بازنگری و آن را برای تصویب، به مدیران ارشد و هیات مدیره ارائه کند.

1100: استقلال و واقع‌بینی

واحد حسابرسی داخلی باید مستقل باشد و حساب‌برسان داخلی باید در انجام کارهای خود، واقع‌بین باشند.

1200: خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای

خدمات حسابرسی داخلی باید با خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای انجام شود.

1300: برنامه بهبود و تضمین کیفیت

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای را برای بهبود و تضمین کیفیت، به گونه‌ای تدوین و حفظ کند که همه ابعاد کارکرد حسابرسی داخلی را پوشش دهد.

استانداردهای اجرای عملیات

2000: مدیریت واحد حسابرسی داخلی

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید واحد حسابرسی داخلی را به گونه‌ای اثربخش مدیریت کند تا ارزش‌آفرینی آن برای سازمان محقق شود.

2100: ماهیت کار

واحد حسابرسی داخلی باید با بکارگیری رویکردی سیستماتیک و روش مندرج، فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را ارزیابی و در بهبود آن ایفای نقش کند.

2200: برنامه‌ریزی کار

حساب‌برسان داخلی باید برای هر کار، یک برنامه کاری تهیه و تدوین کنند که شامل اهداف، دامنه کار، زمانبندی اجرای کار و منابع تخصیص یافته به آن باشد.

2300: اجرای کار

حساب‌برسان داخلی باید به منظور دستیابی به اهداف هر کار، اطلاعات کافی را شناسایی، تجزیه و تحلیل، ارزیابی و مستند کنند.

2400: اطلاع‌رسانی نتایج

حساب‌برسان داخلی باید نتایج کار را اطلاع‌رسانی کنند.

2500: پایش پیشرفت

مدیر واحد حسابرسی داخلی باید سیستمی را برای پایش نتایج اطلاع‌رسانی شده به مدیران اجرایی، ایجاد و نگهداری کند.

2600: اطلاع‌رسانی در زمینه پذیرش ریسک‌ها

در مواردی که مدیر واحد حسابرسی داخلی به این نتیجه می‌رسد که میزان ریسک پذیرفته شده توسط مدیران اجرایی از دیدگاه سازمان، پذیرفتنی نیست باید این موضوع را با مدیران ارشد در میان بگذارد. در صورتی که مدیر واحد حسابرسی داخلی به این نتیجه برسد که موضوع به نحو مناسبی حل و فصل نشده است باید موضوع را به اطلاع هیات مدیره برساند.

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی (ادامه)

1. استانداردهای ویژگی

1000- هدف، اختیار و مسئولیت

1100- استقلال و واقع‌بینی

1110- استقلال سازمانی

1111- تعامل مستقیم با هیئت مدیره

1120- واقع‌بینی فردی

1130- مخدوش شدن استقلال یا واقع‌بینی حسابرسان داخلی

1200- خبرگی و اعمال مراقبت حرفه‌ای

1210- خبرگی

1220- اعمال مراقبت حرفه‌ای

1230- پیشرفت حرفه‌ای مستمر

1300- برنامه بهبود و تضمین کیفیت

1310- الزامات برنامه بهبود و تضمین کیفیت

1311- ارزیابی‌های درون‌سازمانی

1312- ارزیابی‌های برون‌سازمانی

1320- گزارشگری درباره برنامه بهبود و تضمین کیفیت

1321- بکارگیری عبارت “طبق استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجام شده است”

1322- افشای موارد عدم پیروی

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی (ادامه)

2. استانداردهای اجرای عملیات

2000- مدیریت واحد حسابرسی داخلی

2010- برنامه‌ریزی

2020- اطلاع‌رسانی و تصویب

2030- مدیریت منابع

2040- سیاستها و روشها

2050- هماهنگی

2060- گزارشگری به مدیران ارشد و هیئت مدیره

2070- عرضه‌کننده برون‌سازمانی خدمات و مسئولیت سازمانی در قبال حسابرسی داخلی

2000- مدیریت واحد حسابرسی داخلی

2100- ماهیت کار

2200- برنامه‌ریزی کار

2300- اجرای کار

2400- اطلاع‌رسانی نتایج

2500- پایش پیشرفت

2600- اطلاع‌رسانی در زمینه پذیرش ریسک‌ها

استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی (ادامه)

استانداردهای اجرای عملیات (ادامه)

2100- ماهیت کار

2110- راهبری

2120- مدیریت ریسک

2130- کنترل

2200- برنامه‌ریزی کار

2201- ملاحظات برنامه‌ریزی

2210- اهداف کار

2220- دامنه کار

2230- تخصیص منابع

2240- دستورالعمل‌ها

2300- اجرای کار

2310- تشخیص اطلاعات

2320- تجزیه و تحلیل و ارزیابی

2330- مستندسازی اطلاعات

2340- سرپرستی کار

2400- اطلاع‌رسانی نتایج

2410- محتوای اطلاع‌رسانی

2420- کیفیت اطلاع‌رسانیها

2421- اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها

2430- بکارگیری عبارت "طبق استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی انجام شده است"

2431- افشای موارد عدم پیروی

2440- انتشار نتایج

2450- اظهارنظرهای کلی

2500- پایش پیشرفت

2600- اطلاع‌رسانی در زمینه پذیرش ریسک‌ها

مقایسه ای در سطح کلان

حسابرسی صورتهای مالی

- کانون توجه مشخص دارد:
 - صورتهای مالی دقیق
 - تداوم فعالیت
 - بررسی اطلاعات تاریخی
 - رعایت استانداردها و ضوابط حسابداری و سایر قوانین و مقررات

- نیازمند مهارتهای حسابداری
- مستقل از سازمان

حسابرسی داخلی

- کانون توجه گسترده:
 - مالی دقیق
 - کارائی / اثربخشی
 - دستیابی به اهداف
 - رعایت قوانین و مقررات
 - نگهداری و حفظ و حراست از داراییها
 - و بیشتر

- نیازمند مهارتهای متنوع
- بخش جدا نشدنی از کل سازمان

رابطه بین حسابرسان داخلی و مستقل

تفاوت های حسابرسان داخلی و مستقل:

- مسئولیت ها و رفتار حسابرسان داخلی و مستقل در یک ویژگی بااهمیت با هم متفاوت است. حسابرسان داخلی در مقابل مدیریت و هیئت مدیره مسئولیت دارند، در حالیکه حسابرسان مستقل در مقابل استفاده کنندگان صورت های مالی که به حسابرس برای افزایش اعتبار صورت های مالی اتکا می کنند، مسئولیت دارند.
- به دلیل اینکه حسابرسان داخلی همه وقت خود را در داخل یک شرکت مصرف می کنند، آنها خیلی بیشتر از حسابرسان مستقل درباره عملکرد و کنترل های داخلی شرکت اطلاع دارند.
- اهداف حسابرسان داخلی، با فراهم نمودن انعطاف پذیری در مورد برآورده کردن نیازهای شرکت خود، به طور قابل توجهی گسترده تر از اهداف حسابرسان برون سازمانی است.
- گزارش های حسابرسان داخلی استاندارد نمی باشد، زیرا نیازهای گزارشگری برای هر شرکتی متفاوت می باشد.

رابطه بین حسابرسی داخلی و مستقل (ادامه)

با این وجود، حسابرسی داخلی و مستقل **شباهت‌های** زیادی با هم دارند:

- هر دو باید **صلاحیت** حسابرسی داشته باشند و **واقع‌بینی** را در اجرای کار خود و گزارشگری نتایج آنها حفظ کنند.
- هر دو از یک **متدولوژی** مشابه در اجرای حسابرسی‌های خود، شامل برنامه‌ریزی و اجرای آزمون کنترل‌ها و آزمون‌های محتوا، پیروی می‌کنند.
- هر دو، **خطر و سطح اهمیت** را در تصمیم‌گیری در مورد میزان آزمون‌های خود و ارزیابی نتایج آنها بررسی می‌کنند. به هر حال، تصمیمات آنان درباره سطح اهمیت و خطر، ممکن است به دلیل اینکه استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی می‌توانند نیازهای متفاوت با مدیریت یا هیئت‌مدیره داشته باشد، متفاوت باشد.

رابطه بین حسابرسی داخلی و مستقل (ادامه)

- حسابرسی مستقل به حسابرسی داخلی هنگام استفاده از مدل خطر حسابرسی در ارزیابی خطر کنترل اتکا می‌کنند.
- کاهش هزینه حسابرس مستقل می‌تواند قابل توجه باشد وقتی که وظیفه حسابرسی داخلی بسیار مورد توجه قرار دارد.
- حسابرس مستقل باید قبل از اتکا بر حسابرسی داخلی، از صلاحیت، استقلال و واقع بینی آنها مطمئن شود.

رابطه بین حسابرسی داخلی و مستقل (ادامه)

استفاده از کار حسابرسی داخلی توسط حسابرسی مستقل:

حسابرسی مستقل به حسابرسی داخلی هنگام استفاده از مدل خطر حسابرسی در ارزیابی خطر کنترل اتکا می‌کند. چنانچه حسابرسی داخلی اثربخش باشند، حسابرسی مستقل می‌تواند خطر کنترل را به‌طور قابل توجهی کاهش دهند و از این رو، آزمونهای محتوا را کاهش دهند. در نتیجه، حسابرسی مستقل ممکن است هنگامی که صاحبکار یک واحد حسابرسی داخلی بسیار مناسبی دارد، حق الزحمه خود را به میزان قابل توجهی کاهش دهند. حسابرسی مستقل معمولاً حسابرسی داخلی را، چنانچه دارای شرایط زیر باشند، کارآمد تشخیص می‌دهند:

- استقلال آنها ارزیابی شده باشد؛
 - صلاحیت و آموزش‌های لازم را داشته باشند؛ و
 - آزمون‌های حسابرسی مربوط به کنترل‌های داخلی و صورت‌های مالی را اجرا کرده باشند.
- استانداردهای حسابرسی به حسابرس مستقل اجازه می‌دهد از حسابرس داخلی برای کمک مستقیم در حسابرسی استفاده کند. حسابرسی مستقل، از طریق اتکا بر کارکنان حسابرسی داخلی در اجرای برخی از آزمون‌های حسابرسی، ممکن است بتواند حسابرسی را در زمان کمتر و با حق الزحمه پایین‌تر تکمیل کند. هنگامی که حسابرسی داخلی کمک مستقیم فراهم می‌کند، حسابرسی مستقل باید صلاحیت و واقع‌بینی آنان را ارزیابی کند و کار آنان را نظارت و ارزیابی نمایند.

رابطه بین حسابرسی داخلی و حسابرسی عملیاتی

آزمون اثربخشی کنترل‌های داخلی توسط یک حسابرسی داخلی، چنانچه هدف به‌منظور کمک به یک سازمان در اجرای کارآمد و اثربخش فعالیت تجاری آن است، ممکن است از این رو بخشی از حسابرسی عملیاتی تلقی شود. همچنین، چنانچه هدف برای تعیین اینکه آیا شرکت محصولات خود را به‌طور کارآمد و اثربخش تولید می‌کند یا خیر، باشد، تعیین اینکه آیا شرکت کارکنان خط مونتاژ را به‌درستی آموزش داده است یا خیر، ممکن است همچنین حسابرسی عملیاتی باشد.